

Доц. д-р Мая Петрова-Танева

e-mail: maya.j.petrova@gmail.com

Научни интереси:

Средновековните южнославянски литератури в контекста на византийското културно наследство; Агиография; Култове на светци; Преводни съчинения; Средновековни славянски ръкописи; Българска средновековна история и култура

Образование:

- 1994–2000 г.: Факултет за средновековни изследвания, Централноевропейски университет, Будапеща; докторска програма.
- 1993–1994 г.: Факултет за средновековни изследвания, Централноевропейски университет, Будапеща; магистърска програма.
- 1987–1992 г.: Историческия факултет, Софийския университет „Климент Охридски“.
- 1990–1992 г.: Културология, Софийски университет „Св. Климент Охридски“.
- 1982–1987 г.: Национална гимназия за древни езици и култури „Константин Кирил Философ“

Специализации в чужбина:

- 1994–2000 г. магистратура и докторат в Централноевропейски университет, Будапеща
- февруари–май 1996 г. специализация в Института по славистика на Католическия университет в гр. Льовен, Белгия

Научни степени:

- MA - история, Исторически факултет, Софийски университет (1992)
- MA - средновековни изследвания, Централноевропейски университет (1994)
- PhD - средновековни изследвания, Централноевропейски университет (2003): *The Bdivinski Sbornik: A Study of a Medieval Bulgarian Book* (Historical, Typological, and Textual Analysis)

Академични длъжности:

- от м. април 2018: доцент, Институт за литература, БАН
- 1999: хоноруван асистент по Стара българска литература, Факултет “Славянски филологии”, Софийския университет „Св. Климент Охридски“
- от 1998: литературовед (асистент) и главен асистент, Институт за литература, БАН, Секция „Стара българска литература“
- 1996–1997: тютор във Факултет по средновековни изследвания, Централноевропейския университет, Будапеща

- от 2005 г.: член на редколегията на сп. „Старобългарска литература“ (<http://www.starobulgilit.eu/>)

Участия в проекти:

- „Четивото за миряни в южнославянската традиция: социокултурна динамика на репертоара XIV–XVIII в.“ (2020–2024), финансиран от ФНИ. Ръководител: Н. Гагова.
- „Южните и източните славяни: многообразие и взаимодействие на писмените култури XI–XXI век“ – ERA NET PLUS RUS (2018–2020), съвместно с Университета в Гент и Института за славяноведение, Москва. Ръководител: А. Милтенова.
- „Румънските и българските земи през Късното средновековие: литературни контакти и взаимоотношения“ (2018–2020), съвместен проект с Института за литературни изследвания „Дж. Калинеску“, РАН. Ръководител А. Стойкова.
- „Традицията на Супрасълския сборник и на Симеоновите изборници в ръкописните сбирки на България и Литва“ (2017–2019), съвместно с Института за литовски език, Вилнюс. Ръководител: Н. Гагова.
- „Българо-сръбски и сръбско-български взаимоотношения през XIV в. в контекста на византийската цивилизация“ (2017–2019), съвместно с Византоложкия институт на САНУ. Ръководител: Радослава Станкова.
- „Бдинският сборник във византийско-славянския свят: източници и трансмисия“ (2013–2015), съвместно с Университета в гр. Гент, Белгия. Ръководители: А. Милтенова, Д. Щерн.
- „Супрасълски сборник, кирилски ръкопис от X в.: създаване на електронен корпус, работна среща и изложба“ (2010–2011), финансиран от ЮНЕСКО. Ръководител: А. Милтенова.

- SCRIPTA BULGARICA. Дигитална библиотека за старобългарска книжнина (2015–2018), финансиран от ФНИ. Ръководител: А. Милтенова.

- Encyclopaedia slavica sanctorum. Светци и свети места в България в електронен и в Гутенбергов формат (2010–2012), финансиран от ФНИ. Ръководители: И. Христова-Шомова, М. Йовчева.

- „Репертоар на старата българска литература и книжнина с компютърни средства“ (от 1995), и др.

Научни награди:

- 2009 г.: голямата награда „Питагор“ за най-добър научен колектив (за проекта „Репертоар на старобългарската литература и книжнина с компютърни средства“ с ръководител А. Милтенова).

- 2017 г.: BSA John D Bell Memorial Book Prize – награда на Американската асоциацията за българистични изследвания в памет на Джон Д. Бел за 2017 г. за съставителство и редактиране на книгата Vis et sapientia: Studia in honorem Anisavae Miltenova. Нови извори, интерпретации и подходи в медиевистиката. София, 2016.

Избрани публикации:

Книги

- „Помощница на царете“: света императрица Теофана в средновековната южнославянска традиция [“Helper of the Rulers”: St Empress Theophano in Medieval South Slavic Tradition]. София: ИЦ „Боян Пенев“, 2018. 335 с. ISBN: 978-619-7372-16-8.

Студии и статии

- Света Голиндуха, наречена Мария – една слабоизвестна персийска мъченица на Балканите (в съавторство с Мария Йовчева) [Maria Yovcheva, Maya Petrova-Taneva: St. Golindouch, Renamed Maria – A Little-Known Persian Martyr in the Balkans]. – В: Балканските култури – диалог, трансфер, метаморфози. София, 2023, 17-80.

- Заветът на св. 40 мъченици в славянската ръкописна традиция [The Testament of the Forty Martyrs of Sebaste in the Slavic Manuscript Tradition]. – В: Късносредновековните Балкани. Сборник в чест на доц. д-р Снежана Ракова. София: Издателство Wunderkammer, 2022, 177–195.
- „Тимотеевото“ мъчение на св. Марина в южнославянските ръкописи: По следите на един текст с глаголически първообраз и отворена традиция [Passion of St Marina Attributed to Timotheus in South Slavic Manuscripts: Tracing a Text with Glagolitic Prototype and Floating Tradition]. – Старобългарска литература, 63–64, 2021, 128–161.
- Сборник слова и жития № 147 от сбирката на Дечански манастир – ценен извор за историята на южнославянската агиография (Предварителни бележки) [MS 147 from Dečany Monastery: An Important Source for the History of South Slavic Hagiographic Collections. Preliminary Notes]. – В: Кирило-Методиевски четения 2020. Юбилеен сборник по случай 40-годишнината на Катедрата по кирилометодиевистика на СУ „Св. Климент Охридски“ и в чест на 80-годишнината на проф. д-р Климентина Иванова. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2021, 159–176.
- Св. императрица Теофана в сръбската средновековна книжнина [St Empress Theophano in Serbian Medieval Literature]. – В: Гласови и слике: облици комуникације на средновековном Балкану (IV–XVI век). Београд, 2020 (Византолошки институт Српске академије наука и уметности. Посебна издања 48), 487–511.
- Агиографски сборници за жени светици в южнославянската и руската средновековна литература [Hagiographic Collections Dedicated to Women Saints in the South Slavic and Russian Medieval Literatures]. – В: Маршрути на книжново общуване между източните и южните славяни (XI–XX век). София: ИЦ „Боян Пенев“, 2020, 69–87.
- За имената на св. 40 мъченици от Севастия и тяхната предпазна сила [The Lists of Names of the Forty Martyrs of Sebaste and Their Protective Power]. – Bulgaria mediaevalis, 11, 2020, 137–154.
- Почитание П[елагии] в славянској традиции (в съавторство с Л. В. Прокопенко) [Worship of St Pelagia in Slavic Tradition (in collaboration with L. V. Prokopenko)]. – В:

Православная энциклопедия. Т. 55. Москва: Церковно-научный центр „Православная Энциклопедия“, 2019, 290–291.

- За св. Марина, властта над демоните и „апокрифния“ характер на нейното Мъчение [On St Marina, Her Power over Demons and her “Apocryphal” Vita]. – В: Sapere aude. Сборник в чест на проф. Искра Христова-Шомова. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019, 250–265.

- Житието на св. Ефросина Александрийска в староизводния чети-миней НБКМ 1039 [The Life of St Euphrosyne of Alexandria in the Stanislav’s Menologion (MS NBKM1039) from the Fourteenth Century]. – В: Агиославика. Проблеми и подходи в изследването на Станиславовия чети-миней. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2016, 107–122.

- Житието на св. имп. Теофана в балканските кирилски ръкописи: Археографски бележки за запазените славянски преписи [The Life of St. Theophano the Empress in Balkan Cyrillic manuscripts: Archaeographical Notes on the Preserved Slavic Copies]. – Palaeobulgarica/Старобългаристика, 40, 4, 2016, 3–26.

- Житието на св. имп. Теофана от дякон Николай: издание на среднобългарския текст [The Life of St Theophano the Empress by Nicholas the Deacon: Edition of the Middle-Bulgarian Translation]. – Старобългарска литература, 53–54, 2016, 101–168.

- Св. императрица Теофана от Константинопол до Търново [St. Theophano the Empress: from Constantinople to Tǎrnovo]. – In: Vis et sapientia. Studia in honorem Anisavae Miltenova. Нови извори, интерпретации и подходи в медиевистиката. София: Издателски център „Боян Пенев“, 2016, 531–557.

- „Описание на Палестина“ (1415–1420) от Константин Костенечки [“Description of Palestine” (1415-1420) by Constantine of Kostenec. Translation in Modern Bulgarian, Notes and Commentaries]. – В: „Бях в три страни и трите се казват България“: Географско-пътеписни съчинения за България и българите от XV в. Пловдив: Фондация „Българско историческо наследство“, 2014, 31–36.

- Търновският надпис на Иван Асен II, св. 40 „добропобедни“ мъченици и някои аспекти на култа им във Византия и в средновековна България [The Tărnovo Inscription of Tsar Ivan Asen II, the Forty Martyrs of Sebaste, and Some Aspects of Their Cult in Byzantium and Medieval Bulgaria]. – Старобългарска литература, 49–50, 2014, 69–96.
- Неизвестен източник на Изборника от 1076 г.: една непозната славянска версия на Житието на св. Теодора Александрийска [A New Source of the Izbornik of 1076: An Unknown Slavic Version of the Life of St. Theodora of Alexandria]. – В: Светци и свети места на Балканите. Материали от международната конференция, София, 14–16 юни 2012. Т. 1. Филология. Археография. Текстология. (=Старобългарска литература 47). София: Издателски център „Боян Пенев“, 2013, 11–45.
- Светците от Супрасълския сборник: имена, дати, източници (в съавторство с Мария Йовчева) [The Saints from the Codex Suprasliensis: Names, Dates, Sources], in collaboration with Mariya Yovcheva]. – В: Преоткриване: Супрасълски сборник. Старобългарски паметник от X век. София: Изток–Запад, 2012, 377–446.
- Мъчението на Пелагия от Тарс в южнославянските староизводни чети-минеи [The Martyrdom of St Pelagia of Tarsus in the South-Slavic Reading Menaia of the Old Redaction]. – Старобългарска литература, 43–44, 2010–2011, 96–117.
- Namartolos or Zonaras: Searching for the Author of a Chronicle in a Fourteenth-Century Slavic Manuscript (MS Slav. 321 from the Library of the Romanian Academy of Sciences). - Scripta & e-Scripta, 8–9, 2010, 405–425.
- За един неизвестен препис на Летовника на Георги Амартол и неговите ръкописни паралели [An Unknown Transcript of the Letovnik of George the Monk and Its Parallels in the Manuscript Tradition]. – В: Юбилеен сборник в чест на 60-годишнината на Красимир Станчев и Александър Наумов. ИЦ „Боян Пенев“, София, 2009 (=Старобългарска литература, 41–42), 226–246.
- Жени и книги: за „женските“ сборници и модели на поведение във Византия и Slavia Orthodoxa [Women and Books: Books for Women and Models of Female Behavior in Byzantium and in Slavia Orthodoxa]. – В: Homo Byzantinus? София: Военно издателство, 2009, 131–151.

- *Ис(с) бив друугаа м(с)ница ѿ ра(д), еиже пѣтиѣ и хвала въз(д)ѣ вбрѣтаѣт се: Once Again on the Cult and Hagiographic Texts about St. Paraskeve/Petka of Rome in the South Slavic Tradition.* – Scripta & e-Scripta, 6, 2008, 325–350.
- За култа и агиографската традиция на св. Марина [On the Cult and the Hagiographic Tradition of St. Marina]. – В: Християнска агиология и народния вярвания. Сборник в чест на ст. н. с. Елена Коцева. София: Изток-Запад, 2008, 134–154.
- Бележки върху Преславските керамични „етикети“ към мощи на светци (Св. Мария/Св. Марина Антиохийска) [Notes on the Ceramic “Labels” Accompanying Saints’ Relics Discovered in Preslav (St. Maria / St. Marina of Alexandria)]. – Старобългарска литература, 35–36, 2006, 75–96.
- Томсън, Франсис [Thomson, Francis]. – В: Кирило-Методиевска енциклопедия, 4, 2003, 64–69.
- *Житиѣ и жизнь прѣпо(д)иѣ Ѧлисиѣ in Medieval Slavic Literature.* – В: Словенско средновековно наслеђе. Зборник посвећен професору Ђорђу Трифуновићу. Београд: Чигоја, 2001, 425–436.
- The Ghent Manuscript of the Bdinski Zbornik: the Original or a Copy? – Slavica Gandensia, 28, 2001, 115–144.
- Славянски сборници от материчен тип: състав, произход и особености [Slavic Meterika Collections: Contents, Origin and Peculiarities]. – Старобългарска литература, 31, 1999, 66–83.
- An Unknown Copy of the Description of Jerusalem by Constantine of Kostenec. – Byzantinoslavica, 59, 2, 1998, 255–270.
- Към въпроса за южнославянските преводи на житието на мъченица Параскева/Петка Римлянка [On the question about the South-Slavic translations of the Life of St. Paraskeve/Petka the Roman martyr]. – Palaeobulgarica, 20, 1996, 2, 83–109.
- The Bdinski Sbornik: A Case Study. – Otium. Časopis za povijest svakodnevnice, 4, 1996, 1–2, 1–11.

Онлайн публикации

ЮЖНИТЕ И ИЗТОЧНИТЕ СЛАВЯНИ: МНОГООБРАЗИЕ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ПИСМЕНИТЕ КУЛТУРИ XI-XXI ВЕК <https://sesdiva.eu>

Марин Стоянов Дринов [Marin S. Drinov]: <https://sesdiva.eu/virtualni-stai/pisатели-i-uchenix-xx-vek/item/59-marin-stepanovich-drinov>, 2019

Бдински сборник [Bdinski Sbornik]: <https://sesdiva.eu/en/virtual-rooms/beginning-of-private-reading/item/68-bdinski-sbornik-miscellany-from-bdin>, 2019

Супрасълски (Ретков) сборник [Codex Suprasliensis]: <https://sesdiva.eu/virtualni-stai/srednovkovni-pismeni-pametnici/item/88-codex-suprasliensis>, 2019

Св. Марина Антиохийска [St Marina of Antioch]: <https://sesdiva.eu/virtualni-stai/populiarni-sventci-avtori-proizvedeniya/item/83-cv-marina-antiohiyska-bg>, 2019

Сборници с жития на жени светици [Manuscript Collections of Women-saints' Vitae]: <https://sesdiva.eu/virtualni-stai/individualno-chetene/item/149-collections-lives-women-saints>, 2019

Описания на Йерусалим и Светите земи [Descriptions of Jerusalem and the Holy Land]: <https://sesdiva.eu/virtualni-stai/kulturen-obmen/item/153-descriptions-of-jerusalem-and-the-holy-land-bg>, 2019

Лаврентиев сборник [Lavrentiy's miscellany]: <https://sesdiva.eu/virtualni-stai/individualno-chetene/item/181-lavrentiy-miscellany-bg>, 2020

Киприан [Cyprian, Metropolitan of Kiev]: <https://sesdiva.eu/virtualni-stai/populiarni-sventci-avtori-proizvedeniya/item/188-kiprian-bg>, 2020

ENCYCLOPAEDIA SLAVICA SANCTORUM (<http://eslavsanct.net/>):

Великомъченица Марина [St. Marina, Great Martyr]: <http://eslavsanct.net/viewobject.php?id=1184&lang=bg>

Мъченица Пелагия от Тарс [St. Pelagia of Tarsus]: <http://eslavsanct.net/viewobject.php?id=1532&lang=bg>

Мъченица Петка Римска [St. Paraskeve/Petka of Rome]: <http://eslavsanct.net/viewobject.php?id=1534&lang=bg>

Преподобна Таисия [St. Thais] <http://eslavsanct.net/viewobject.php?id=2368&lang=bg>

Мъченица Варвара (в съавторство с Мария Йовчева) [St. Barbara], in collaboration with Mariya Yovcheva: <http://eslavsanct.net/viewobject.php?id=1181&lang=bg>

Григорий Велики (в съавторство с Мария Йовчева) [Gregory the Great], in collaboration with Mariya Yovcheva: <http://eslavsanct.net/viewobject.php?id=1212&lang=bg>

Св. 40 мъченици от Севастия (в съавторство с Мария Йовчева и Искра Христова-Шомова) [The Forty Martyr of Sebaste], in collaboration with Mariya Yovcheva and Iskra Hristova-Shomova]: <http://eslavsanct.net/viewobject.php?id=1088&lang=bg>

SCRIPTA BULGARICA (<http://scripta-bulgarica.eu/bg>):

Жтие [Life/Vita]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/zhitie>

Житие пространно [Full-text Life/Vita]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/zhitie-prostranno>

Житие кратко [Short Life/Vita]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/zhitie-kratko>

Житие „народно“ [“Popular”/“Vernacular” Life/Vita]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/zhitie-narodno>

Житие „апокрифно“ [“Apocryphal” Life/Vita]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/zhitie-apokrifno>

Житие метафрастово [Metaphrastic Life]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/zhitie-metafrastovo>

Житие дометафрастово [Pre-Metaphrastic Life]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/zhitie-dometafrastovo>

Мъчение [Martyrdom]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/mchenie>

Мъчение метафрастово [Metaphrastic Martirdom]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/mchenie-metafrastovo>

Мъчение дометафрастово [Pre-Metaphrastic Martyrdom]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/mchenie-dometafrastovo>

Разказ за намиране/пренасяне на мощи [Translation of relics]

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/razkaz-za-namirane-prenasyane-namoshchi>

Пролог [Prolog/Sinaxarion]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/prolog>

Пролог прост (нестишен, обикновен) [Prolog/Sinaxarion/Simple Prolog]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/prost-prolog>

Проложни стихове [Synaxarial verses]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/prolozhni-stihove>

Чети-миней [Reading Menaion/Menologion]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/cheti-miney>

Чети-миней староизводен [Menologion structured by the old Studite typikon]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/cheti-miney-staroizvoden>

Чети-миней новоизводен [Menologion structured by the new Jerusalem typikon]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/cheti-miney-novoizvoden>

Чети-миней-смесен [Menologion of “mixed” type]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/cheti-miney-ot-smesen-tip>

Чети-миней изборен [Selective Reading Menaion/Selective Menologion]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/cheti-miney-izboren>

Чети-миней за цялата година [Reading Menaion/Menologion for the entire year]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/cheti-miney-za-cyalata-godina>

Чети-миней своден

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/cheti-miney-svoden>

Материк [Meterikon]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/materik>

Църковен календар [Church calendar]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/terms/kalendar>

Симеон Метафраст [Symeon Metaphrastes]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/content/simeon-metafrast>

Христофор Митиленски [Christofer of Metyline]

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/content/hristorfor-mitilenski>

Константин Костенечки. Описание на Палестина [Constantine of Kostenec. Description of Palestine] (статия и транскрипция старобългарски текст)

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/sources/opisanie-na-palestina-ot-konstantin-kostenechki>

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/articles/opisanie-na-palestina-ot-konstantin-kostenechki>

Летописен разказ за пренасяне мощите на св. Петка Епиватска от Каликратия в Търново от 1234 г. [Historical record about the translation of the relics of St. Petka of Epibatai from Kalikratia to Tǎrnovo] (статия и транскрипция старобългарски текст)

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/sources/letopisen-razkaz-za-prenasyane-moshchite-na-sv-petka-epivatska-ot-kalikratiya-v-trnovo-ot>

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/articles/letopisen-razkaz-za-prenasyane-moshchite-na-sv-petka-epivatska-ot-kalikratiya-v-trnovo-ot>

Приписка (колофон) към Бдинския сборник, 1360 [Colophon to the Bdinski Sbornik, 1360] (статия и транскрипция старобългарски текст)

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/sources/pripiska-kolofon-km-bdinskiya-sbornik-1359-1360-g>

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/articles/pripiska-kolofon-km-bdinskiya-sbornik-1359-1360-g>

Слово за блажената царица Теофана от Бдинския сборник, 1359-1360 г. [Narration on the Blessed Empress Theophano from the Bdisnki Sbornik, 1360] (статия и транскрипция старобългарски текст)

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/sources/slovo-za-blazhenata-carica-teofana-ot-bdinskiya-sbornik-1359-1360-g>

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/articles/slovo-za-blazhenata-carica-teofana-ot-bdinskiya-sbornik-1359-1360-g>

За авва Даниил и монахинята, която се преструвала на пияна [Avva Daniel and the Woman Who Pretended to be a Drunkard] (статия и транскрипция старобългарски текст)

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/sources/za-avva-daniil-skitski-i-monahinyata-koyato-se-prestruvala-na-piyana>

<http://scripta-bulgaria.eu/bg/articles/za-avva-daniil-skitski-i-monahinyata-koyato-se-prestruvala-na-piyana>

Мъчение на св. Марина, Бдински сборник [Martyrdom of St Marina, Bdinski sbornik] (статия и транскрипция старобългарски текст)

<http://scripta-bulgarica.eu/bg/sources/mchenie-na-sv-marina>
<http://scripta-bulgarica.eu/bg/articles/mchenie-na-sv-marina>